

Vynikajícím plodem jeho práce je „kriminální noetika“, o níž napsal nestor českých kriminalistů, jehož 70leté narozeniny se nedávno oslavovaly, prof. Dr. Storch: „Vynikající předností práce jest, že snaží se prohloubiti vědu práva trestního disciplinami filosofickými, zejména etikou a psychologii.“

Prof. Prušák pilně se zabýval i pomocnými vědami práva trestního, aetiologií a antropologií. Samostatně vyšly ještě: „Studie o účastenství“ a „O přičetnosti osob mladistvých“; různé články uveřejnil ve „Sborníku věd právních a státních“ v „České revui“ a jinde.

Poslední velké dílo „Československé řízení trestní“ vyšlo v tomto roce svědčí o tom, že až do poslední doby byl prof. Prušák činným. Pro chorobu musil se vzdát účasti na zákonodárných pracích, jichž je třeba pro reformy práva v našem obnoveném státě.

Zemřelý nebyl suchopárným v přednesu; jeho síň nezela prázdnotou. Bylo duševním požítkem poslouchat jeho přednášky; byl dokonalým přednášečem, k čemuž mu napomáhal jeho sonorní hlas. Nebyl strohým teoretikem bez vztahu ke skutečnosti, teoretické výklady své oživoval hlubokými myšlenkami, jež svědčily o jeho sociálním cítění a o jeho inteligenci. Od svých žáků žádal věc; byl přísným při kolokviu a dosti obávaným při zkouškách. Poněvadž jeho přednášky byly nesený živým zájmem a nadšením pro vědu, vzbudil i tento zájem u svých žáků, kteří mu jsou za to vděční, že vnesl osvězení do často suchopárného studia právníckého.

Když jsme se loučili v mocném pohnutí zvýšeném ještě procítěným proslovem prof. Krěmáře na vyšehradském hřbitově s naším profesorem, iakoby nám z jeho úst byly zazněly Sovovy verše:

„Nuž vítězit uč se žáku můj,
byť na mně samém, toť má čest.“

Literatura.

Prof. Dr. Prušák: Trestní řízení československé. Nákladem „Vše-
hrdu“ s podporou min. školství a nár. osvěty, 1921.

Tato kniha prof. Prušáka přimyká se těsně k jeho „Trestnímu právu“. Ovšem jeden rozdíl jest na první pohled patrný. Trestní právo jest knihou, kde autor vyrovnává se s rozmanitými názory vědu práva trestního ovládajícími, aby pak o nich vyslovil svůj samostatný úsudek, v této knize naproti tomu převládají účely didaktické, jak autor sám v předmluvě podotýká. Látka sama poskytuje ovšem mnohem méně příležitosti, aby se mohl autor vysloviti o jednotlivých otázkách theoretických, než výklady o trestním právu hmotném. Obmezuje se proto nammnoze na systematický výklad zákona a podává tak stručný sice, avšak výstižný a úplný výklad formálního práva trestního, platného nyní v Cechách, na Moravě a ve Slezsku. Jeví se pak kniha jako v podstatě nezměněné ústní výklady prof. Prušáka, které, jak každý jeho posluchač jistě uzná, byly obsahem i formou svou skutečně dokonalé; takže nebylo třeba mnoho na nich měniti, aby se stala z nich dokonalá vědecká učebnice.

Do jisté míry jakýmsi těžiskem spisu jest ona část úvodu, kde autor vykládá o vůdčích zásadách moderního řízení trestního, ke kterýmžto výkladům se i později stále vrací, aby zkoumal pokud a jak v platném právu tyto všeobecně za správné uznané zásady byly přijaty. Systematika díla jest obvyklá. V části všeobecné pojednáno jest o soudech trestních (příslušnost a osoby soudní), o stranách a o úkonech procesních. V části zvláštní vylíčeno jest nejdříve podrobně řádné řízení v 1. stolici, dále opravné prostředky řádné i mimořádné, řízení mimořádná a posléze

jedná se o nárocích soukromoprávních, nákladech řízení a výkonnou rozsudku. V dodatku obsažen jest stručný výklad o soudech lichevních.

Jest snad největší předností této knihy, že autoru podařilo se shrnouti ve spise nevelkého poměrně rozsahu veškerý obor obecného řízení trestního, anižby sestoupil na úroveň pouhých litografií. Při tom není snad téměř žádné důležité otázky, jež zůstala by nerozřešena (viz na př. výklady týkající se postavení obviněného, otázek v řízení porotním, absolutní zmatečnosti a j.). S povděkem dlužno kvitovati, že autor, kromě toho, že jak jest samozřejmo, pojal ve své výklady i nejnovější zákony z oboru trestního práva do konce r. 1920, rozsáhlou měrou poukazuje na příslušných místech na ustanovení nových ústavních zákonů republiky.

Kniha má tudíž velký význam vědecký i didaktický a zajisté její i v budoucnu podrží, zvláště když, jak se zdá, i při reformě trestního práva, právo formální nedozná tak zásadních změn jako hmotné. En.

Zprávy.

Naše rovy. Dne 7. března t. r. zemřel v Praze po delší chorobě městský archivář pražský JUDr. a PhDr. Josef Teige. Byl přípravou dříve právník než historik. Správní historii počal v disertaci ve vídeňském Institutu pro rakouský dějepys, jež pod titulem „O deskách zemských a jich významu pro agrární dějepis“ v torsu vyšla v posledních dnech jeho života v „Agrárním Archivu“. K diplomacie desk zemských vrátil se v obšírné práci nadepsané „Úmluva“. Pilně se zabýváje zvláště historií svého rodného města Prahy, teprve v posledních dvou letech opět vrátil se k právní historií dvěma články v „Právniku“: „O zřízení soudu zemského v Čechách“ (1919) a „Kdy a kým bylo zavedeno právo magdeburské na Moravě“ (1920), ač v tichosti jemu vlastní připravoval větší dílo o civilním procesu, jehož obšírný náčrtek podal v Ottově Slovníku Naučném a v zmíněném článku jeho brzké ukončení ohlásil, ale smrt přervala život jeho v nejpilnější činnosti — Opožděně došla z Petrohradu zpráva, že tam v bidě a nouzi, nedav se zlákatí nabídkami nynější vlády ruské, zemřel slavný ruský právník Anatolij Fedorovič Koně (nar. tamtéž 1844). Zprvu se připravoval k profesuře trestního práva, ale pak vstoupil do státní služby k ministerstvu války. Po zavedení soudní reformy přešel k soudnictví, kdež zvláště působil při kasač. departem. senátu. Zúčastnil se zákonodárných prací při revisi soudních zákonů, takže lze říci, že s jeho jménem jsou pevně spojeny dějiny ruské justice za carů Alexandra II. a III. Vynikl jako řečník a jeho řeči byly též vydány, zůstávajice vzorem budoucím generacím (Za posledníje gody 1895, 2. vyd. 1899, Suděbnyja řeči 3 vyd. 1899). Spojuje v sobě veškery vlastnosti odborníka a umělce neunikl chmurným poměrům nešťastné své vlasti.

Ča.

K reformě občanského práva. Ve své přednášce o reformě občanského práva dne 3. března 1921 v Právnické Jednotě konané, zmínil se p. prof. Krčmář též o tom, že jest správné, aby výsledky prací jednotlivých komisí úkolem tím pověřených byly uveřejňovány, aby se tak práce děla za kontroly i širších kruhů. Nevíme, zda pan přednášející narázel tím na dosavadní způsob uveřejňování, či zda to bylo i přání pro budoucnost. Pokud jest nám známo, uveřejňují se totiž v „Právniku“ výsledky činnosti subkomitétu pro právo obligační, v „Českém Právu“ subkomitétu pro právo dědické. Tento stav ovšem vyhovovati úplně nemůže. Význam toho, aby byl přístupný veškeren materiál, na jehož základě buduje se reforma občanského práva, jest očividný. Obyčejné důvodové zprávy při tak důležitých zákonech postačiti nemohou, protože ty vytykají jen některé důležitější věci a opomíjejí namnoze uvéstí, jakými pohnutkami vedení, formulovali autoři zákonů, v které ustanovení právě tak, jak jest navrhováno, kterýžto nedostatek zřejmě se jeví namnoze i u důvodových zpráv k zákonům ústavním. U takovýchto roz-